

УДК 477.3.21.4

**ПОТЕНЦІЙНІ МОЖЛИВОСТІ ЗАКЛАДІВ КУЛЬТУРИ В УМОВАХ РЕФОРМИ:
НА ПРИКЛАДІ ДІЯЛЬНОСТІ В МАЛОЛЮБАШАНСЬКІЙ СІЛЬСЬКІЙ РАДІ**

Прилуцька Олена Іванівна – здобувач вищої освіти
I (бакалаврського) рівня спеціальності 034 «Культурологія»,
<http://orcid.org/0000-0001-8764-9176>; prilutscka@ukr.net

Виткалов Володимир Григорович – кандидат педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри культурології та музеєзнавства,
Рівненський державний гуманітарний університет, м. Рівне
<http://orcid.org/0000-0003-0625-8822>
Doi <https://doi.org/10.35619/ucpmk.vi33.307>
volodumur_vitkalov@ukr.net

Виявлено сутність культурно-дозвіллевої діяльності та її вплив на місцеве населення в умовах вільного часу; розглянуто стан, форми та методи роботи закладів культури в контексті розпочатої реформи децентралізації (на прикладі діяльності Малолюбашанської об'єднаної територіальної громади (ОТГ), що на Рівненщині). Подано аналіз культурних взаємозв'язків у системі «клуб – населення – органи місцевого самоврядування», проаналізовано сучасні виклики та потенційні можливості закладів культури в умовах експерименту у питанні їх подальшого духовного впливу на місцеве населення. Зазначено, що ефективне проведення цієї реформи стимулюватиме активізацію соціальної активності кожної людини.

Ключові слова: сільські заклади культури, стан, форми, методи роботи, гранти, соціальна активність, децентралізація, культурно-дозвіллева діяльність.

Постановка проблеми. У добу, коли відбуваються потужні зміни у реформуванні системи регіонального управління, важливо визначити роль та місце закладів культури як фактору соціально-економічного зростання регіонів і України зокрема, оскільки запровадження нових методів й підходів регулювання галузі надасть поштовх для громадської й культурної самореалізації населення.

Децентралізація влади стала викликом й для закладів культури регіонального рівня, адже сьогодні українське село має чи не найгіршу культурну інфраструктуру для задоволення елементарних духовних потреб, яке, незважаючи на усі складності суспільно-економічного життя й психологічного стану, намагається віднайти шляхи власного розвитку і забезпечити собі хоча б елементарні форми культурних послуг.

Спробуємо виявити потенціал закладів культури типової ОТГ, якою є та, що функціонує у межах Малолюбашанської сільської ради Костопільського району. Це і становить предмет нашого наукового пошуку.

Огляд останніх досліджень і публікацій. Питання культурного розвитку населення в будь-якій суспільно-економічній формації завжди залишалося актуальним незалежно від часу і політико-ідеологічних координат, у якій функціонувала держава, оскільки цей розвиток давав змогу формувати прихильність чи опозиційність широкого загалу до основних її політико-економічних засад. Тож і в нашому випадку цей вид діяльності не втрачає актуальності, позаяк формує необхідні риси сучасника та допомагає державі мати в його особі активного суб'єкта будь-яких суспільних змін.

Окреслене питання ставало предметом наукового пошуку як науковців, що починали власні дослідження ще у минулу добу: М. Аріарський [1], Т. Киселева, Ю. Красильников [10] та ін. [РФ], так і українських, в особі І. Петрової [12], Н.Цимбалюк [11] та, частково, й сучасних місцевих авторів [4]. Однак виявлення ефективності реформ на більш локальному рівні проведено не було.

У підготовці цього матеріалу використано й відповідну *джерельну базу*, в основі якої статистичні та фінансові звіти закладів культури, інтерв'ю з керівним складом ОТГ та учасниками культурної діяльності, виступи на семінарах працівників клубних закладів тощо, на яку подано посилення безпосередньо у тексті розвідки, що робить більш доказовим поданий матеріал.

Мета статті – розглянути особливості організації культурно-дозвіллевої діяльності та активізацію соціальної активності місцевого населення на прикладі функціонування закладів культури Малолюбашанської ОТГ.

Виклад матеріалу дослідження. Формування громади є важливим сегментом розвитку культурного потенціалу населення, що проживає на її території. Адже різні програми співробітництва стимулюють переведення вертикалі влади селищних рад в активну позицію, в чому встигли переконатися й жителі Малолюбашанської ОТГ. Децентралізація відкрила нові можливості співпраці різних гілок влади, організацій та окремих груп населення. Це надало можливості закладам культури для розвитку,

враховуючи особливості розміщення, технічного оснащення, соціально-демографічну структуру жителів, спричинило поштовх для участі у різних програмах, спрямованих на підтримку самих закладів. Проекти, гранти, мікрогранти дали змогу навіть невеликим селам створити належні умови для культурно-освітнього розвитку. Завдяки грантовим програмам місцевому самоврядуванню названої сільської ради вдалося реорганізувати полікультурний простір.

Спробуємо реконструювати організаційно-культурний чинник, що сформувався упродовж останніх двох років у діях цієї ОТГ. При цьому зазначимо, що майже рік після об'єднання витрачено на аналіз і розробку перспективного плану розвитку, виявлення позитивних напрацювань та недоліків у функціонуванні закладів культури, викликів та ризиків, що постають перед їх працівниками.

Якщо у 2018 р. культурна діяльність Малолубашанської ОТГ потерпала від браку фінансування, адже виникло чимало питань соціального значення – ремонт установ та доріг на власній території, зміна ставлення до закладів культури, що потребували втручання місцевого самоврядування, то вирішивши низку соціальних питань за допомогою коштів, виділених ОТГ, дійшла черга й до закладів культури. Вони отримали новий стимул у проведенні косметичного ремонту, частково оновили матеріально-технічну базу та здійснили благоустрій території [5]. Клубні заклади сільської ради стали невід'ємною складовою соціокультурного, мистецького та громадського життя як територіальної громади, так і району загалом. В їх діяльності стали ширше враховуватися потреби і запити малозабезпечених та соціально незахищених категорій, що, зазвичай, залишаються обабіч культурного процесу.

Спираючись на досвід зарубіжних колег, внесено корективи й у гурткову роботу, застосовано інноваційний підхід до задоволення потреб населення, враховуючи гендерні та інші особливості кожного села. Об'єднання трьох сільських рад забезпечило збереження самих закладів, адже існувала реальна загроза їх втрати, оскільки значна частина співробітників працювала не на повну ставку [5], не стимулюючи їх до пошуку оригінальних форм. Тож об'єднання спричинило й нарощення культурного потенціалу 11 сіл, дало поштовх для нового, більш якісного розвитку. Адже розширення культурної діяльності, зміни у ставленні до населення і задоволення його елементарних соціальних потреб дає змогу відроджувати українське село [3]

Децентралізація активізувала й вивчення потреб громади, здійснення порівняльного аналізу пропонованої діяльності, адже лише врахування запитів більшості стимулюватиме й місцевих жителів брати активну участь у роботі установ культури.

Якщо у 2010-2017 рр. для отримання придатку від збиткових закладів культури сільські ради були змушені здавати частину приміщень клубів в оренду місцевим підприємцям під господарчі і продуктові магазини, то нині ситуація змінилася. Із 2019 р. усі приміщення цих закладів звільнено від орендних зобов'язань [6] та передано клубам для облаштування спортивно-тренажерних зал, світлиць, виставкових кімнат, кімнат для гурткової роботи. Враховуючи вікові та гендерні особливості місцевих жителів, потенційні захоплення громади сіл, створюються умови для залучення населення до участі у культурно-освітніх процесах ОТГ, що дозволяє впроваджувати новітні форми культурно-дозвілдової роботи [8], синтезуючи креативні ідеї, поєднуючи українські традиції та сучасні технічні можливості наявної мережі. Цьому сприяє й набутий досвід із підготовки грантових заявок та залучення грантових коштів.

Зміни, що відбуваються у культурному середовищі, інновації, що входять у життя з отриманням доступу до мережі Інтернет, й напрацювань регіонів, новітніх видів творчості, дають можливість видозмін як гурткової роботи, так і впровадження інших форм діяльності клубів, здатних привабити нових відвідувачів [8].

Різноманітні квести, флешмоби, вебінари, воркшопи, челенджі, що набувають у молодіжному середовищі популярності, все частіше з'являються й у практичній роботі закладів культури та освіти Малолубашанської сільської ради [8]. Залучення до цих форм молоді і підлітків дозволяє якісно організувати їх дозвілля, забезпечити розвиток духовного потенціалу з урахуванням їх інтересів. Для цього на території сільської ради працює 40 гуртків при закладах культури та понад 20 при закладах освіти [6, 4]. Серед них 5 гуртків декоративно-ужиткового мистецтва, що функціонують при закладах культури, 4 – при закладах технічної творчості. Активно розвиває свій напрям гурток кіно- та фотомистецтва, тішать своїми здобутками і учасники театральних гуртків, яких на території громади налічується 15.

Цікавим є фольклорний гурток «Борщів'яночка» [8] для найменших учасників громади, що функціонує на базі клубу с. Борщівка, де дітей у віці 4-8 років навчають українським традиційним танцям та співу, популяризують українську народну культуру і таким чином духовно збагачуючи життя громади [8].

Гнучкий підхід працівників закладів культури сільської ради до проведення гурткової роботи дозволяє зацікавити молодь у її подальшій самореалізації, а постійний моніторинг сучасних технологій та інтересів молодого покоління через анкетування, опитування, «скриньки побажань і пропозицій» [9],

стимулюють зміну спрямованості гурткової роботи, враховуючи попит. Завдяки такому підходу молодь та підлітки обирають найоптимальніші варіанти для власної самореалізації і практично «оселяються» у закладах культури, про що свідчить ріст учасників гурткової діяльності [6].

Такий підхід дозволяє проводити й профілактичну роботу щодо попередження правопорушень та негативних явищ у молодіжному середовищі; популяризацію здорового способу життя, чому сприяє розміщення на території громади двох тренажерних майданчиків. Це, у свою чергу, дозволяє виявити й підтримувати талановиту молодь, сприяти її професійній орієнтації, адже розмаїття гурткової роботи стимулює пробувати себе в різних формах та видах культурної діяльності.

Проведений аналіз річної звітності закладів культури ОТГ дав змогу простежити позитивну динаміку росту відвідування та участі у культурно-мистецькому житті членів громади. Враховуючи те, що значно скоротилася частка селян, орієнтованих на дозвілля, а збереження робочого місця стає актуальним завданням сьогодення, позитивним елементом роботи клубів є збільшення членів клубних формувань, їх участь у різних заходах. У порівнянні з 2018 р., за нашими підрахунками, вона збільшилася на 35% [3, 2].

Позитивним прикладом для закладів культури став експеримент, проведений на базі клубу с. Тихе ще до об'єднання в єдину ОТГ, суть якого полягала в тому, що, за участі селян, депутатів сільської ради, громадських активістів було створено імпровізований дитячий майданчик й встановлено огорожу території клубу. Навіть це засвідчило помітні зрушення у громадській активності, згуртованості і небайдужості місцевих жителів до облаштування присадибних територій, що стали додатковим місцем їх відпочинку.

Збільшується з кожним роком і кількість локацій для організації відпочинку на території клубу для найвибагливіших відвідувачів. Це стало позитивним прикладом для закладів культури інших населених пунктів ОТГ. І вже у 2019 р. на території сіл Кам'яна гора та Данчиміст облаштовано подібні майданчики коштом співфінансування сільської ради та небайдужих громадян. Це, в свою чергу, спонукає жителів населених пунктів брати активну участь у життєдіяльності громади. Інакше кажучи, децентралізація дала поштовх для запровадження громадських ініціатив, спонукала мешканців сіл до більшої відповідальності та активації їх потенційних можливостей в ім'я реалізації сучасних реформ кожного села з врахуванням особливостей населення громади.

Прикладом цього у 2019 р. стала громадська ініціатива жителів с. Тихе з облаштування спортивного тренажерного майданчика біля місцевого клубу. Реалізації цієї ініціативи сприяв здобутий грантовий проект «Встановлення вуличних тренажерів для формування належних умов розвитку фізичної культури та здорового способу життя громади с. Тихе Малолубашанської сільської ради» [8].

Якщо чимало громадських ініціатив ще кілька років тому були поза увагою місцевого самоврядування, то за умов проведення децентралізації влади жодна громадська ініціатива не залишається не поміченою і активно обговорюється жителями сіл і за їх підтримки втілюється власним фінансуванням чи із залученням грантових коштів. Це є позитивним, оскільки залучені кошти не потрібно повертати грантодавцю, що, в свою чергу, дає позитивний результат для активного пошуку, втілення найсмисливіших проектів у розвитку культурної інфраструктури, матеріально-технічної бази закладів, розміщених на території ОТГ. У зв'язку з цим, Малолубашанська сільська рада стимулює грошовими преміями працівників та активістів до втілення подібних проектів. За рахунок такої співпраці лише у 2019 р. членами громади О. Морозюк спільно з С. Ковальчук здобуто та втілено у життя два проекти: з перекриття даху Мирненського ліцею й облаштовано новобудову дитячого садка у с. Борщівка. Згадані вже С. Ковальчук і Н. Морозюк частково втілили у життя проект будівництва дитячого садка у с. Новий Берестовець, завершення реалізації якого планується на вересень 2020 р. [8].

Спираючись на позитивний досвід колег, працівники установ культури не залишаються осторонь і у 2020 р. підготовлено ще декілька аналогічних проектів. Зокрема, Борщівський ліцей підготував проектну заявку на облаштування трибун для спортивного майданчика, а Мащанський ліцей – на тренажерний майданчик, проте рішення стосовно цих проектах поки ще немає, оскільки результати оголошуватимуться лише у червні 2020 р. Подібні кроки здійснили і завідувачка клубу с. Данчиміст О. Толочик спільно зі згаданою вже С. Ковальчук, які реалізували проект із капітального ремонту клубного закладу даного села. Нині ремонтні роботи вже розпочалися [8].

Враховавши потреби та ініціативи жителів с. Тихе, у 2020 р завідувачка клубу, авторка цього дослідження О. Прилуцька спільно з С. Ковальчук також підготували грантову заявку на реалізацію проекту «Тренажерна зала для малозабезпечених верств населення с. Тихе» і надіслали її до відповідних структур посольства Німеччини, таким чином розширивши можливості фінансування, вийшовши на міжнародний рівень.

Не залишаються осторонь у цьому процесі і працівники бібліотек, що беруть участь у такій формі пошуку коштів. Ними підготовлено два проекти для оновлення матеріально-технічного оснащення бібліотек. Відповіді за цими заявками очікуються у червні 2020 р. [14].

Будь-яка ініціатива повинна мати належну й інформаційну базу. Тож для ознайомлення з новітніми можливостями із залучення грантових коштів працівникам культури пропонують відповідні семінари, що проводяться не лише в методичних центрах Рівненської обл., а й за кордоном. Адже органи місцевого самоврядування зацікавлені у постійному фаховому зростанні своїх працівників. І для завідувачів клубів, які не мають змоги відвідати подібні семінари, пропонуються безкоштовні відео-курси, а також привабливі інтернет-ресурси щодо підготовки грантових програм. А перелік потенційних грантодавців та благодійних фондів, що пропонують взяти участь у відповідних програмах, висвітлюються на щомісячних внутрішньо-робочих семінарах.

Потрібно відзначити, що такі семінари корисні ще й тим, що ті працівники сільської ради, що брали участь і освоювали грантові кошти, можуть поділитися корисним досвідом щодо формування грантових заявок [8].

Зазвичай раз на місяць відбуваються семінари й серед працівників культури сільської ради, покликані акцентувати увагу на актуальних питаннях галузі [8]. Саме там вони обговорюють зміни, що відбуваються на законодавчому рівні, отримують актуальну інформацію з індустрії розваг та культурної сфери загалом, ознайомлюються з новітніми формами роботи закладів культури, виявляють сучасний стан закладів культури територіальної громади, діляться досвідом та консультують своїх колег щодо впровадження новітніх форм на території населених пунктів. Під час таких семінарів відбувається симбіоз традиційної української культури та інноваційних форм дозвілля, що дає змогу залучити отримані знання та досвід попередників до ефективного надання культурно-дозвіллевих послуг населенню. Розробляються методичні рекомендації щодо планування і втілення у життєдіяльність різних за видами форм культурно-дозвіллевої роботи з різновіковими категоріями населення, з людьми з обмеженими можливостями й незахищеними верствами населення загалом.

Із розвитком новітніх технологій постало питання й освоєння нових видів використання технічних засобів у підготовці та проведенні дозвіллевих заходів на території ради. За роки, що минули після об'єднання, відбулася повністю, а в окремих клубах – частково, заміна технічного оснащення, про що свідчить річна звітність закладів культури і її кореляційний аналіз у порівнянні з попередніми роками [9]. Лише за 2019 р. на придбання ноутбуків для працівників і відвідувачів клубів із сільського бюджету використано понад 73 тис. грн., не враховуючи кошти, виділені на звуко- та світло-обладнання й інші технічні засоби [13]. Частина цього начиння придбана за рахунок спонсорських коштів, що свідчить про активний розквіт меценатства на території сільської ради, розширення приватної ініціативи.

Розглядаючи це питання у контексті аналізу фінансово-господарської роботи закладів культури, можна простежити ріст меценатських та спонсорських коштів за 2019 р. на 51% у порівнянні з попередніми роками [6, 2]. Така співпраця між органами самоврядування, місцевими підприємцями, депутатським корпусом та закладами культури свідчить про те, що питання розвитку культури постійно лобіюється та виходить на перший план, адже, за словами сільського голови В.Талашука: «Без розвитку культури немає жодних шансів для подальшого розвитку українського села» [3].

Потрібно відзначити, що в культурному просторі громади застосовуються різні технології та методики, форми і види організації дозвілля. До цього процесу залучені не лише працівники клубних закладів, а й бібліотекарі та педагоги-організатори гімназій і ліцеїв, тобто вони виступають єдиним злагодженим організмом у популяризації й поширенні української традиційної культури серед різних вікових категорій.

Серед форм організації дозвілля популярні не лише лекції та бесіди, а й театралізовані ігрові програми, святкові вистави, концерти, розважально-пізнавальні програми, гуморини, турніри з настільних видів ігор, козацькі забави, квести, челенджі, калейдоскопи, відео лекторії, КВК, флешмоби та ін. [8], що значною мірою розширює ефективність культурно-дозвіллевої діяльності місцевого населення.

Здійснивши аналіз планів і змісту роботи закладів культури [9] виявлено, що мережа закладів культури сільської ради у своїй роботі спирається на традиційні форми дозвілля: вечорниці, гостини, дитячі та молодіжні забави, не забуваючи про глибинні корені обрядів та свят, відтворюючи їх у своїй роботі з населенням. Адже село завжди було оберегом народної культурної практики. Наведемо декілька переконливих прикладів.

Традиційно Новий рік розпочинається з відзначення Різдва Христового та низки різдвяних свят. Художні аматорські колективи вітають селян співаючи колядки та віншуючи привітанням [14].

Концерти, присвячені Міжнародному жіночому Дню відбуваються також щороку. Концертна програма, зазвичай, є різножанровою і включає «художнє слово», пісні, український танець, літературно-музичні композиції, гуморески тощо.

У Великодні дні на території громади відбувається щорічна гра-квест «Котилася писаночка», в якій беруть участь діти та молодь сіл, а також гості. До проведення цього дійства підходять після

ретельного вивчення тих аспектів, що побутували у даній місцевості. Адже Великдень одне – з найбільш шанованих свят в Україні. Великодні квести виконують роль пізнавально-конкурсної гри. Діти, розгадуючи ребуси та виконуючи різні завдання математичного, чи будь-якого тематичного спрямування, розширюють свій світогляд з історії громади та традиційних обрядів, що побутували на цій території. Це поглиблює інтерес до регіонального краєзнавства [14, 9].

З певною періодичністю відбуваються й виставки декоративно-прикладного мистецтва, де народні умільці демонструють художні здобутки, популяризуючи традиційну українську вишивку хрестиком, гладдю, бісером, в'язання спицями, гачкуванням, лозоплетінням [14, 9]. Тут представлені й роботи, виконані у сучасних техніках – канзаши та бісероплетіння. Поряд із відомими майстрами села демонструє свої артефакти і талановиті молодь та школярі. Вони в основному працюють із більш доступним матеріалом – папером і нитками.

Звичними стали туристичні мандрівки визначними місцями краю, відомого своєю багатю історію, пам'ятками архітектури. Це, зокрема й Обеліск Слави та пам'ятник Меліоративним роботам, Доти часів II Світової війни [7, 4].

Диференційований підхід є важливою складовою проведеної роботи. Оскільки частину населення громади становлять діти, то клубними установами використовуються театралізовані вечори та видовища, що дозволяють їм зануритися у чарівний світ казки. «Яйце – райце», «Котик та півник», «Солом'яний бичок», «Рукавичка» – ось не повний перелік театралізованих вистав для дітей, наявних у репертуарі театральних гуртків клубних установ. Враховуючи віковий чинник, саме через казку діти пізнають світ, вчать розрізняти добро та зло, бути щирими та чесними. Тоді як молодь захоплюється конкурсними і розважальними тематичними вечорами відпочинку, змаганням із тенісу, широко представленими у закладах культури. Вечори відпочинку, як правило, проходять три рази на тиждень і задовольняють потреби найвибагливішого відвідувача. Молодь полюбить новорічні віншування та вечорниці, що регулярно організовує заклади культури [5, 2].

Не можна оминати й Андріївські вечорниці. Юнаки та дівчата в цей вечір збираються на гадання – долю свою відгадати, пожартувати, повеселитися, калиту покусати, загалом відтворити ті давні традиції і обряди минулого, що побутували на теренах громади.

Любителям пасивного відпочинку подобаються концертні програми. Вони вшановують вітальним словом жінок, матерів, батьків, не оминають і представників виробничих професій жителів територіальної громади, людей похилого віку. Сюди можна зарахувати й низку заходів до Дня Збройних Сил, інших державних та новорічних свят. Зокрема, популярними є Дні села, які щороку проводяться на території громади.

Підсумовуючи, потрібно наголосити, що до реалізації реформи місцевого самоврядування в районі були такі села, що не мали традиційних Днів села, однак у 2019 р. після ретельного вивчення історії краю та низки опитувань жителів і старожилів, проведених працівниками культури району, ці села отримали можливість відзначити власний День села, що певним чином згуртувало громаду. Традиційними стали і масові гуляння до Дня Івана Купала.

Тож, проведений аналіз потенціалу форм культурно-дозвілєвої діяльності, що використовується в практиці роботи Малолубашанської ОТГ, засвідчив, що заклади культури у своїй роботі керуються попитом громадськості щодо проведення різних за формою та змістом заходів, спрямованих на задоволення духовних потреб і естетичних смаків різновікових категорій населення, активно використовують увесь потенціал власних дій. А сам факт проведення цієї реформи вкотре підтверджує її ефективність у стимулюванні соціальної активності місцевих жителів.

Список використаної літератури

1. Ариарский М. А. Прикладная культурология: монография. Санкт-Петербург. СПб. ун-т культуры и искусств, 2001. 561 с.
2. Виступ сільського голови В.Талашука. *Протокол зборів керівників установ Малолубашанської ОТГ за 2018 р.* [січень, 2019 р.].
3. Виступ І заступниці сільського Голови С.А.Ковальчук. Семінар керівників закладів культури. Лютий 2020 р. *Поточний архів Костопільського РБК.*
4. Виткалов С. В. Культурно-освітня діяльність в умовах глобалізації і проблеми галузі. *Народна творчість Рівненщини: журн. КЗ «Рівнен. обл. центр народної творчості» Рівнен. облради.* 2013. № 1 (2). С. 7-12; Виткалов С. В. Культурно-дозвілєва сфера регіону: пошук нових форм існування. *Вісник НАКККіМ. Наук. журн.* Київ : Міленіум, 2015. № 1. С. 34-37.
5. Звіт про діяльність закладів культури району за 2018 р. *Поточний архів Костопільського РБК.*
6. Звіт про діяльність закладів культури району за 2019 р. *Поточний архів Костопільського РБК.*
7. Звіт про діяльність закладів культури району за I квартал 2020 р. *Поточний архів Костопільського РБК.*

8. Звіт про діяльність закладів культури Малолюбашанської ОТГ за 2018 р. *Поточний архів Костопільського РБК*.
9. Звіт щодо анкетування жителів с. Тихе, проведений у січні-лютому 2020 р. *Поточний архів клубу с. Тихе*.
10. Киселева Т. Г., Красильников Ю. Д. Социально-культурная деятельность: уч. Москва: МГУКиИ, 2004. 539 с.
11. Культурно-дозвілєва сфера України: динаміка змін та перетворень [Ю. М. Ключко [та ін.] ; під наук. ред. Н. М. Цимбалюк. Київ, 2004. 180 с.
12. Петрова І. В. Еволюція поняття «дозвілля» в культурі українців. *Культура і мистецтво: сучасний вимір: матеріали II міжнар. наук. конф. молодих учених, аспірантів та магістрів*. Київ: НАКККиМ, 2018. С. 141-143.
13. Протоколи засідань працівників закладів культури. Грудень 2019 - лютий 2020 рр. *Поточний архів Малолюбашанської ОТГ Костопільського р-ну*.
14. Форми культурної діяльності установ культури клубного типу Малолюбашанської ОТГ. Річні плани роботи закладів культури на 2018-2020 рр. *Поточний архів Малолюбашанської ОТГ Костопільського р-ну*.

References

1. Aryarskyi M. A. Prykladnaia kulturolohiia: monohrafiia. Sankt-Peterburh. SPb. un-t kulturu y uskusstv, 2001. 561 s.
2. Vystup silskoho holovy V.Talashchuka. *Protokol zboriv kerivnykiv ustanov Maloliubashanskoï OTH* za 2018 r. [sichen, 2019 r.].
3. Vystup I zastupnytsi silskoho Holovy S.A.Kovalchuk. Seminar kerivnykiv zakladiv kultury. Liutyi 2020 r. *Potochnyi arkhiv Kostopil'skoho RBK*.
4. Vytkaiov S. V. Kulturno-osvitnia diialnist v umovakh hlobalizatsii i problemy haluzi. *Narodna tvorchist Rivnenshchyny: zhurn. KZ «Rivnen. obl. tsentr narodnoi tvorchosti» Rivnen. obrady*. 2013. № 1 (2). S. 7-12; Vytkaiov S. V. Kulturno-dozvillieva sfera rehionu: poshuk novykh form isnuvannia. *Visnyk NAKKКиM*. Nauk. zhurn. Kyiv : Milenium, 2015. № 1. S. 34-37.
5. Zvit pro diialnist zakladiv kultury raionu za 2018 r. *Potochnyi arkhiv Kostopil'skoho RBK*.
6. Zvit pro diialnist zakladiv kultury raionu za 2019 r. *Potochnyi arkhiv Kostopil'skoho RBK*.
7. Zvit pro diialnist zakladiv kultury raionu za I kvartal 2020 r. *Potochnyi arkhiv Kostopil'skoho RBK*.
8. Zvit pro diialnist zakladiv kultury Maloliubashanskoï OTH za 2018 r. *Potochnyi arkhiv Kostopil'skoho RBK*.
9. Zvit shchodo anketuvannia zhyteliv s. Tykhe, provedenyi u sichni-liutomu 2020 r. *Potochnyi arkhiv klubu s. Tykhe*.
10. Kyseleva T. H., Krasyl'nykov Yu. D. Sotsyalno-kulturnaia deiatelnost: uch. Moskva: MHUKyY, 2004. 539 s.
11. Kulturno-dozvillieva sfera Ukrainy: dynamika zmin ta peretvoren [Yu. M. Kliuchko [ta in.] ; pid nauk. red. N. M. Tsymbaliuk. Kyiv, 2004. 180 s.
12. Petrova I. V. Evoliutsiia poniattia «dozvillia» v kulturi ukraintsiv. *Kultura i mystetstvo: suchasnyi vymir: materialy II mizhnar. nauk. konf. molodykh uchenykh, aspirantiv ta mahistriv*. Kyiv: NAKKКиM, 2018. S. 141-143.
13. Protokoly zasidan pratsivnykiv zakladiv kultury. Hruden 2019 - liutyi 2020 rr. *Potochnyi arkhiv Maloliubashanskoï OTH Kostopil'skoho r-nu*.
14. Formy kulturnoi diialnosti ustanov kultury klubnoho typu Maloliubashanskoï OTH. Richni plany roboty zakladiv kultury na 2018-2020 rr. *Potochnyi arkhiv Maloliubashanskoï OTH Kostopil'skoho r-nu*.

ПОТЕНЦИАЛЬНЫЕ ВОЗМОЖНОСТИ УЧРЕЖДЕНИЙ КУЛЬТУРЫ В УСЛОВИЯХ РЕФОРМЫ: НА ПРИМЕРЕ ДЕЯЛЬНОСТИ В МАЛОЛЮБАШАНСКОМ СЕЛЬСКОМ СОВЕТЕ

Прилуцкая Елена Ивановна – соискатель высшего образования I (бакалаврского) уровня специальности 034 «Культурология»,
Выткалов Владимир Григорьевич – кандидат педагогических наук, профессор, заведующий кафедрой культурологии и музееведения, Ривненский государственный гуманитарный университет, г. Ривне

Виявлені особенності культурно-досугової діяльності і її вплив на місцеве населення в умовах вільного часу; розглянуто стан, форми і методи роботи заведень культури в контексті розгорнутої реформи децентралізації (на прикладі діяльності Малолюбашанської об'єднаної територіальної громади (ОТГ), функціонуючої в Рівненській обл.). Осуществлен анализ культурного взаємодіяння в системі «клуб – населення – органи місцевого самоуправління», проаналізовані сучасні проблеми і потенціальні можливості заведень культури в умовах експерименту в питаннях їх подальшого духовного впливу на місцеве населення.

Ключевые слова: сільські установи культури, стан, форми, методи роботи, гранти, децентралізація, культурно-досугова діяльність.

POTENTIAL POSSIBILITIES OF CULTURAL INSTITUTIONS IN THE REFORM CONDITIONS: ON THE EXAMPLE OF ACTIVITIES IN MALOLUBASHAN VILLAGE COUNCIL

Prylutska Olena – Higher Education Applicant I (bachelor's) level of 034 «Cultural Studies» specialty,
Vytkaiov Volodymyr – Candidate of Pedagogical Sciences, Professor, Head of the Department of Cultural and Museum Studies, Rivne State Humanitarian University, Rivne

The essence of cultural and leisure activities and their impact on the local population in leisure time are revealed; the status, forms and methods of work of cultural institutions in the context of the initiated decentralization reform are considered (on the

example of the activities of the Malolubashan United Territorial Community in Rivne region). The analysis of cultural interconnections in the system «club - population - local governments» is given, the modern challenges and potential opportunities of cultural institutions in the conditions of experiment in the question of their further spiritual influence on the population are analyzed. It is stated that effective implementation of this reform will stimulate activation of social activity of each person.

Key words: village cultural institutions, condition, forms, working methods, grants, social activity, decentralization, cultural and leisure activities.

UDC 477.3.21.4

POTENTIAL POSSIBILITIES OF CULTURAL INSTITUTIONS IN THE REFORM CONDITIONS: ON THE EXAMPLE OF ACTIVITIES IN MALOLUBASHAN VILLAGE COUNCIL

Prylutska Olena – Higher Education Applicant

I (bachelor's) level of 034 «Cultural Studies» specialty,

Vytkalov Volodymyr – Candidate of Pedagogical Sciences, Professor, Head of the Department of Cultural and Museum Studies, Rivne State Humanitarian University, Rivne

The aim of this article is to consider the peculiarities of organization of cultural and leisure activities and activation of social activity of local population on the example of functioning of cultural establishments of the Malolubashan United Territorial Community.

Research methodology is based on the use of comparative analysis, historical and cultural methods.

Results. The analysis of cultural interconnections in the system "club - population - local governments" is given, the modern challenges and potential opportunities of cultural institutions in the conditions of experiment in the question of their further spiritual influence on the population are analyzed. It is stated that effective implementation of this reform will stimulate activation of social activity of each person. The essence of cultural and leisure activities and their impact on the local population in leisure time are revealed; the status, forms and methods of work of cultural institutions in the context of the initiated decentralization reform are considered (on the example of the activities of the Malolubashan United Territorial Community in Rivne region).

Novelty of the research is to try to identify the effectiveness of managing cultural and leisure activities at the local level. The analysis of cultural interconnections in the system «club - population - local governments» is given, the modern challenges and potential possibilities of cultural institutions in the conditions of experiment in the question of their further spiritual influence on the local population are analyzed.

The practical significance of the study is the possibility of using this experience in the future practice of cultural institutions in such united territorial communities, helps to understand the essence of practical actions of representatives of all structures involved in ensuring the human life of the local population.

Key words: village cultural institutions, condition, forms, working methods, grants, social activity, decentralization, cultural and leisure activities.

Надійшла до редакції 2.02.2020 р.

УДК 378:37.011.3

СОЦІОКУЛЬТУРНА ДІЯЛЬНІСТЬ СТУДЕНТСЬКОГО КЛУБУ В СИСТЕМІ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Тадля Олександр Миколайович – старший викладач кафедри шоу-бізнесу,

Київський національний університет культури і мистецтв, Київ, Україна,

<https://orcid.org/0000-0002-2576-8599>

DOI <https://doi.org/10.35619/ucpmk.vi33.308>

tadlya@ukr.net

У статті обґрунтовано соціокультурна діяльність як систему дій, що відображає цілі і функції у сфері культури і дозвілля з метою задоволення і реалізації інтересів, потреб та розкриття творчого потенціалу студентської молоді. Охарактеризовано напрями та форми діяльності студентських клубів закладів вищої освіти. Запропоновано соціокультурну програму, яка полягає в соціалізації творчої особистості учасника, у виявленні активності студентів у різних напрямках діяльності студентського клубу.

Ключові слова: дозвілля, культурно-дозвілєва діяльність, студенти, заклади вищої освіти, соціокультурна діяльність, студентські клуби.

Постановка проблеми. Проблема соціокультурної діяльності, як невід'ємної частини культурно-освітнього середовища закладу вищої освіти, викликає великий теоретичний і практичний інтерес.

Враховуючи те, що система освіти включає методи й інструменти соціокультурної діяльності, це зумовлює необхідність проведення відповідних наукових досліджень на рівні студентських клубних об'єднань, що функціонують у закладах вищої освіти. Однак, ця діяльність завжди повинна бути